

ODPIS

Sygn. akt VIII U 10120/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant p.o. stażysty Marta Borowska

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2017 r. w Poznaniu

przy udziale P. T.

odwołania **M. D.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 26 sierpnia 2014r., nr: (...),

znak: (...)

w sprawie **M. D.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż M. D. jako pracownik płatnika składek P. T. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 15 stycznia 2014 roku.

SSO Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2014 r., nr (...), znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 36 ust. 1 i 11, art. 38 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.; dalej: ustawa o sus), art. 83 § 1 kc w zw. z art. 2, art. 8 i art. 22 § 1 kp, stwierdził, że M. D. jako pracownik u płatnika składek P. T. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 15 stycznia 2014 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż płatnik składek PHU- (...) -BUD P. T. zgłosił M. D. od dnia 15 stycznia 2014 r. do ubezpieczeń społecznych jako osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Płatnik złożył za M. D. dokumenty rozliczeniowe z wykazaną podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za styczeń 2014 r. w kwocie 1.609 zł, za luty i marzec 2014 r. w kwocie 2.600 zł, za kwiecień 2014 r. w kwocie 2.340 zł. Za

okres od dnia 28 kwietnia 2014 r. do dnia 18 maja 2014 r. zostało wypłacone M. D. wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy ze środków pracodawcy, a od dnia 19 maja 2014 r. został złożony wniosek o zasiłek macierzyński.

Według wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej działalność prowadzona jest w zakresie rozbiórki i burzenia obiektów budowlanych. P. T. prowadzi pozarolniczą działalność od dnia 15 grudnia 1999 r. do dnia 30 kwietnia 2000 r., od dnia 4 kwietnia 2001 r. do dnia 30 kwietnia 2002 r., od dnia 2 maja 2002 r. do dnia 14 września 2002 r. i od dnia 11 lutego 2008 r.

Organ rentowy ustalił, iż głównym obowiązkiem ubezpieczonej miało być odbieranie telefonów od klientów w celu przekazania informacji pracodawcy oraz odbieranie dokumentów z gazowni i faktur z hurtowni oraz sprawdzanie i informowanie o ogłoszonych przetargach. M. D. wykonywała pracę głównie w miejscu zamieszkania, tj. w P. na os. (...), niekiedy w terenie oraz raz w tygodniu w siedzibie firmy w N. w godzinach od 8.00 do 16.00. Ubezpieczona nie jest spokrewniona z płatnikiem składek. W ocenie organu rentowego poważne wątpliwości budzi potrzeba zatrudnienia pracownika na stanowisku koordynatora serwisu w pełnym wymiarze czasu pracy w bardzo małej firmie budowlanej, która nie ma tylu zadań do realizacji, aby zapewnić pełnoetatową pracę w tym zakresie. M. D. nie była nadto upoważniona do podpisywania żadnych dokumentów.

Przed zawarciem umowy o pracę z ubezpieczoną P. T. nie zatrudnił nikogo na podstawie umowy o pracę ani też osoby zajmującej się odrębnie wykonywaniem czynności, które miały być wykonywane przez M. D.. Po rozpoczęciu korzystania przez ubezpieczoną z zasiłku chorobowego od dnia 28 kwietnia 2014 r. do dnia 18 maja 2014 r., a następnie z zasiłku macierzyńskiego od dnia 19 maja 2014 r., nie zatrudniono nikogo do wykonywania jej obowiązków, nawet na zastępstwo. Podpisując umowę o pracę M. D. była w ciąży, wobec czego zarówno ubezpieczona, jak i płatnik składek byli świadomi, że w/w nie będzie mogła wykonywać pracy przez okres na który została zawarta umowa. Ponadto płatnik składek nie przedłożył jakiegokolwiek dokumentacji potwierdzającej wykonywanie czynności w ramach pełnienia obowiązków na umówionym stanowisku pracy, poza dokumentacją kadrowo-płacową. Brak jest jakiegokolwiek dowodów potwierdzających rzeczywiste wykonywanie pracy przez M. D., gdyż zeznania stron umowy nie stanowią wiarygodnego materiału dowodowego. Ubezpieczona ukończyła studia na kierunku dietetyka – nie posiada zatem żadnego przygotowania teoretycznego związanego z rozbiórką i burzeniem obiektów budowlanych ani też nie legitymuje się jakimkolwiek doświadczeniem zawodowym w tym zakresie.

Wobec powyższego, organ rentowy uznał, iż prawdziwą przyczyną zawartej dnia 15 stycznia 2014 r. umowy było zapewnienie M. D. prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Natomiast dokumenty, które znajdują się w aktach osobowych zostały sporządzone w celu uwiarygodnienia tej umowy. W konsekwencji zawartą dnia 15 stycznia 2014 r. umowę o pracę uznać należało za umowę pozorną. /vide: decyzja w aktach ZUS/

Dnia 10 października 2014 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **M. D.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że jako pracownik płatnika składek podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 15 stycznia 2014 r. do nadal.

W uzasadnieniu wskazała, iż dnia 15 stycznia 2014 r. zawarła z P. T. umowę o pracę na czas nieokreślony. Pracę wykonywała do dnia 28 kwietnia 2014 r., czyli przez okres ponad 4 miesiące. Odwołująca zaznaczyła także, iż działalność P. T. prowadzona jest w przedmiocie wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych. Ponadto wypracowany przez płatnika składek w 2013 r. zysk – (...) zł przy obrotach (...) zł – wskazuje na rozwój firmy. Odwołująca nie zgodziła się także z argumentem, iż zawierając umowę o pracę była w ciąży. /vide odwołanie – k. 2-7 akt/

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide odpowiedź na odwołanie k. 14-17 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. D. urodziła się dnia (...) W 2011 r. odwołująca ukończyła studia na Uniwersytecie Medycznym w P. na kierunku dietetyka.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego, w tym kwestionariusz osobowy, kserokopia dyplomu

W październiku 2007 r. u odwołującej przeprowadzono zabieg transplantacji wątroby. Od grudnia 2007 r. odwołująca pozostawała pod opieką Poradni N.T. Szpitala (...), gdzie z malejącą częstotliwością odbywała wizyty kontrolne.

dowód: dokumentacja medyczna (k. 205-213)

P. T. prowadzi od dnia 11 lutego 2008 r. pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą PHU (...). Przedmiotem działalności jest wykonywanie instalacji CO, wodno-kanalizacyjnej, klimatyzacyjnej i gazowej. W ramach działalności zajmuje się także serwisem kotłów gazowych przede wszystkim firm (...), A., S. (...). Przy realizacji zamówień płatnik samodzielnie wykonywał poszczególne prace. Natomiast przy większych zleceniach zatrudniał podwykonawców.

dowód: wydruk z CEIDG w aktach organu rentowego, zeznania płatnika składek (k. 109v-111)

Pod koniec 2013 r. P. T. poszukiwał pracownika, który zajmowałby się koordynacją serwisu. Planował bowiem zmienić zakres wykonywanych przez siebie usług, koncentrując się na klientach – firmach. Zmiana ta wynikała także z faktu, iż ojciec płatnika w tym czasie chorował.

W tym celu informację o możliwości zatrudnienia rozgłaszał wśród znanych mu osób, m.in. rozmawiał o tym z J. D., ojcem odwołującej, który jest pracownikiem firmy (...). Wtedy J. D. zaproponował mu zatrudnienie M. D., która poszukiwała pracy.

dowód: zeznania świadka J. D. (k. 108); zeznania płatnika składek (k.109-111)

W trakcie badania, dnia 4 listopada 2013 r. u odwołującej potwierdzono ciążę w 6 tygodniu. Przewidywany termin porodu wyznaczono na dzień 27 czerwca 2014 r. Na wizyty odwołująca jeździła co 3-4 tygodnie do doktor A. C., prowadzącej gabinet w W.. Wynikało to z faktu, iż przeszczep wątroby został przeprowadzony u odwołującej w W..

dowód: karta ciąży (k. 37-39); zeznania odwołującej (k. 192v-193)

Dnia 15 stycznia 2014 r. odwołująca złożyła podanie o pracę.

Na podstawie umowy o pracę z dnia 15 stycznia 2014 r. odwołująca została zatrudniona przez płatnika składek na czas nieokreślony, na stanowisku koordynatora serwisu, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 2.600 zł brutto miesięcznie,. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano N. ul.(...)

Według pisemnego zakresu obowiązków odwołująca była zobowiązana do:

- odbierania telefonów od klientów celem odnotowywania wezwań serwisowych do urządzeń konkretnych marek oraz przekazywania ich szefowi firmy codziennie, na zakończenie pracy,
- raz w tygodniu tj. w piątek odebranie z hurtowni współpracujących z firmą wszystkich faktur i przywiezienie ich do siedziby firmy,
- wykonywanie na polecenie szefa firmy ofert cenowych dla klientów,
- odbieranie dokumentów z (...) P. umów o wykonanie pracy bez podpisywania ich i dostarczenie och do siedziby firmy w każdy piątek tygodnia,
- jeżeli konieczność tego będzie tego wymagać to dwa razy w tygodniu szef firmy może wydać polecenie dojazdu na teren wskazanej budowy i wykonanie tam czynności związanych z serwisem lub spisaniem towarowym danej

budowy i przekazaniem listy towarów do firmy – przekazanie może nastąpić drogą telefoniczną lub też papierową w każdy piątek tygodnia, jeżeli nie ma konieczności przyspieszenia prac, w innym przypadku kontakt telefoniczny natychmiastowy.

Natomiast w zakresie uprawnień i odpowiedzialności wskazano, iż odwołująca nie posiada upoważnienia do podpisywania umów z klientami ani do wystawiania i podpisywania jakichkolwiek pism urzędowych i związanych z działalnością firmy jako „z upoważnienia”. Płatnik składek nie udzielił także odwołującej pełnomocnictwa do podpisywania umów z innymi firmami, klientami prywatnymi, chyba, że warunki te zostaną zmienione.

Dnia 15 stycznia 2014 r. odwołująca odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku koordynatora serwisu zostało wystawione odwołującej w dniu 7 stycznia 2014 r.

Dnia 15 stycznia 2014 r. pracodawca przekazał odwołującej do dyspozycji w celach służbowych telefon marki A. o numerze (...), zobowiązując M. D. do dbałości o powierzone mienie i posługiwanie się nim wyłącznie w celach służbowych.

dowód: dokumenty w aktach osobowych odwołującej, przy aktach sprawy; kopie bilingów (k. 54)

W związku z zawarciem umowy o pracę, płatnik składek z dniem 15 stycznia 2014 r. zgłosił odwołującą do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego, w tym druk (...)

W lutym 2014 r. P. T. przedstawił odwołującą w firmie (...), w tym m.in. R. M., który jest przedstawicielem handlowym. P. T. w w/w firmie zamawia materiały – rury, kotły gazowe, elementy instalacji grzewczych i gazowych. Płatnik składek przedstawił M. D. również Ł. M. (1) z firmy (...) S.A., z którym omawiał kwestie oferty i wyceny elementów do konstrukcji komina.

Odwołująca wykonując swoje obowiązki kontaktowała się m.in. z B. B. reprezentującym firmę (...). Jest to firma zajmująca się sprzedażą preparatów do czyszczenia instalacji sanitarnych. Odwołująca pytała go o możliwość zastosowania w/w preparatów w szkole oraz o sposób jego stosowania. W tym celu spotkała się z B. B. w jego biurze w P.. Ponadto odwołująca kontaktowała się z R. M. w celu ustalenia wyceny oraz rabatów, a także przyjeżdżała do hurtowni (...), gdzie pobierała cenniki, katalogi oraz inne materiały potrzebne do ofert. W związku z przekazaniem jej przez pracodawcę telefonu służbowego, udzielała klientom informacji o kodach błędów, które pojawiły się na kotłach gazowych i podawała wskazówki w celu ich usunięcia. Niektóre z tych kodów wymagały interwencji płatnika składek, który otrzymywał od odwołującej kontakt do klienta, u którego pojawił się taki błąd. Odwołująca odpierała telefony od godziny 8 do godziny 16. Czasami zdarzało się, że klienci dzwonili również po tym czasie. Kluczowymi klientami P. T. były wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe w G., w W., firma (...) spod W., szkoła ponadgimnazjalna w W.. W ramach swoich obowiązków odwołująca odbierała także faktury z hurtowni (...), (...) i Weba oraz gazowni.

Odwołująca mogła wykonywać swoje obowiązki w domu. Płatnik składek nieraz kontrolował odwołującą, sprawdzał, dzwonił. Kontrola polegała na tym, że prosił kolegę aby zadzwonił do odwołującej z podaniem kodu błędu i zapytał o radę. Wówczas odwołująca udzielała odpowiedzi w sposób wystarczający.

dowód: zeznania świadków: B. B. (k. 93v-94), Ł. M. (1) (k. 106v-107), R. M. (k. 107v-108), J. D. (k. 108); zeznania płatnika składek (k. 109v-111); zeznania odwołującej (k. 192v-193)

Dnia 19 maja 2014 r. odwołująca urodziła córkę. Przeprowadzono zabieg cięcia cesarskiego, z uwagi na utrzymujące się wysokie wartości ciśnienia tętniczego.

dowód: dokumentacja medyczna (k. 69)

W związku z prowadzoną działalnością P. T. wykazał w zeznaniach podatkowych:

- za 2012 r. przychód w kwocie 377.440,19 zł, dochód w kwocie 18.254,07 zł
- za 2013 r. przychód w kwocie 638.973,26 zł, dochód w kwocie 48.539,85 zł
- za 2014 r. (01. do 10.) przychód w kwocie 284.699,47 zł, stratę w kwocie 57.589,25 zł.

dowód: zeznanie podatkowe za rok 2012 (k. 33); zeznanie podatkowe wraz z korektą za rok 2013 r. (k. 34); podatkowa księga przychodów i rozchodów za rok 2014 (k. 34)

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2016 r. Sąd postanowił przeprowadzić dowód z opinii biegłego ginekologa na okoliczność czy odwołująca od 15 stycznia 2014 r. była zdolna do podjęcia zatrudniania i wykonywania pracy na rzecz płatnika składek PHU (...) na stanowisku koordynatora serwisu w wymiarze pełnego etatu, w szczególności mając na uwadze (i) fakt, iż w dniu 16.10.2007 r. przeżyła transplantację wątroby, (ii) stan ciąży – 4/5 miesiąc, (iii) specyfikę w/w stanowiska pracy, w tym konieczność wyjazdów do klientów oraz (iv) uwzględniając fakt, iż do września 2013 r. pobierała rentę socjalną, czyli świadczenie przysługujące osobie całkowicie niezdolnej do pracy.

W ocenie biegłego ginekologa nie było przeciwwskazań do wykonywania przez odwołującą pracy zawodowej. Ciąża w drugim trymestrze nie stanowi przeciwwskazania do wykonywania pracy zawodowej, a tym bardziej lekkiej pracy biurowej w miejscu zamieszkania, odbywania konsultacji telefonicznych, czy też podróżowania samochodem na krótkich i średniodługich dystansach. W żadnych dostępnych rekomendacjach dotyczących prowadzenia pacjentek ciężarnych po przebytych przeszczepie wątroby, o ile tylko stan pacjentki jest stabilny i nie dochodzi do odrzucenia przeszczepu, ani innych powikłań zagrażających życiu lub zdrowiu matki lub płodu, nie ma wzmianki o przeciwwskazaniu dla podejmowania aktywności objętych zakresem obowiązków, jakie w związku z zatrudnieniem pełnić miała odwołująca. Stan ten w szczególności nie stanowi przeciwwskazania dla jazdy samochodem, co nakazuje wnioskować, że odwołująca była zdolna do wykonywania pracy wymagającej dojeżdżania do klientów. Nadto w aktach brak jest jakichkolwiek dokumentów postępowania w przedmiocie przyznania renty socjalnej co uniemożliwia dokonanie oceny, czy ówczesna kwalifikacja odwołującej jako osoby całkowicie niezdolnej do pracy była wynikiem prawidłowej i rzetelnej oceny jej stanu zdrowia. Oczywiście sam fakt pobierania świadczeń rentowych nie stanowi kategorię dowodu kondycji ich beneficjenta. Ustalenie doniosłości faktu pobierania wskazanych świadczeń wymagałoby ustalenia i oceny stanu zdrowia odwołującej w czasie przyznania jej tych świadczeń, a nadto w przypadku potwierdzenia, że w czasie przyznania renty odwołująca rzeczywiście była niezdolna do pracy, oceny przyczyny jej odebrania. Nie można bowiem wykluczyć, że zakwalifikowanie odwołującej jako całkowicie niezdolnej do pracy nie znajdowało oparcia w prawidłowym rozpoznaniu stanu jej zdrowia, jak i tego, że stan jej zdrowia uległ poprawie w okresie późniejszym. W konkluzji biegły wskazał, że ciąża odwołującej nie stanowiła przeciwwskazania dla podjęcia pracy na stanowisku koordynatora serwisu. Ciąża, jak również powszechne dla niej powikłania w postaci plamień z dróg rodnych oraz cukrzycy ciężowej typu 1, nie stanowią bowiem przeciwwskazań dla podjęcia i wykonywania pracy zawodowej. Podkreślenia wymaga, że ciężkie nadciśnienie indukowane ciążą jest poważnym powikłaniem, którego nie da się przewidzieć na żadnym etapie ciąży, a tym bardziej w 16 tygodniu ciąży kiedy odwołująca miała ubiegać się o pracę.

dowód: opinia biegłego (k. 287-291)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej powołanych dowodów, w tym dowodów z **dokumentów** zgromadzonych w aktach sprawy oraz w aktach ZUS, **zeznań świadków:** B. B., Ł. M. (1), R. M., J. D. oraz **zeznań odwołującej** M. D. i **płatnika składek** P. T..

Sąd uznał za w pełni wiarygodne i przydatne dla potrzeb niniejszego postępowania **dokumenty** zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach ZUS. Dokumenty te zostały sporządzone przez osoby do tego powołane w

ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Ponadto ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony procesu, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Podstawą dokonanych ustaleń Sąd uczynił także wszelkie dokumenty prywatne, nie powziawszy zastrzeżeń co do ich autentyczności i wartości dowodowej, wobec faktu, że żadna ze stron w toku postępowania nie kwestionowała ich prawdziwości.

Za wiarygodne Sąd uznał **zeznania świadków**, które są spójne, szczególnie w zakresie opisu okoliczności podjęcia zatrudnienia przez odwołującą coraz charakterystyki czynności wykonywanych przez odwołującą w ramach obowiązków pracowniczych.

Świadek J. D. potwierdził, że odwołująca poszukiwała pracy i taką pracę zaproponował jej P. T., który w tym samym czasie poszukiwał pracownika. Ponadto świadkowie B. B., Ł. M. (2) i R. M. potwierdzili także, iż odwołująca przyjechała do hurtowni (...) z płatnikiem składek i ten ostatni przedstawił ją jako swojego pracownika. Świadkowie wskazywali także, iż odwołująca kontaktowała się z nimi w celu ustalenia wyceny materiałów oraz rabatów.

Wiarygodne były również **zeznania odwołującej i płatnika składek**, którzy przekonująco opisali motyw, charakter i przebieg zatrudnienia oraz okoliczności nieobecności chorobowej odwołującej związanej z ciążą. Relacje te były logiczne i konsekwentne, korespondowały zarówno ze sobą nawzajem, z relacjami świadków oraz z dokumentami zgromadzonymi w sprawie, tworząc spójną, logiczną całość – przekonujący obraz stanu faktycznego sprawy.

Na rozprawie w dniu 22 marca 2016 r. Sąd oddalił wniosek pełnomocnika organu rentowego o przeprowadzenie wywiadu w Urzędzie Skarbowym na okoliczność odprowadzenia zaliczki na podatek z tytułu zatrudnienia odwołującej u P. T. (k. 192v). W ocenie Sądu okoliczność ta nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem kwestia sporna sprowadzała się wyłącznie do ustalenia, czy odwołująca faktycznie wykonywała pracę na rzecz płatnika składek w ramach zawartej umowy o pracę.

Z podobnych przyczyn, uwzględniając nadto opinię biegłego ginekologa, Sąd na rozprawie dnia 20 lipca 2017 r. oddalił także wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny transplantologii (k. 328).

W ocenie Sądu **opinia biegłego sądowego** ginekologa M. S. została sporządzona wnikliwie i rzetelnie. Wyczerpująco i szczegółowo wyjaśnia istotę stanu zdrowia odwołującej z uwzględnieniem posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych. Przed wydaniem opinii biegły zapoznał się z dostarczoną dokumentacją. Ponadto dysponował wszelkimi informacjami umożliwiającymi wydanie trafnej opinii i informacje te w sposób prawidłowy wykorzystał. Wnioski zawarte w opinii są jasne i logiczne, nie zawiera ona wewnętrznych sprzeczności, uwzględnia wszystkie istotne okoliczności sprawy. Z tych też względów opinia okazała się przydatna do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się zasadne.

Organ rentowy wskazał, że zawarcie umowy o pracę z dnia 15 stycznia 2014 r. między ubezpieczoną M. D. a płatnikiem składek P. T. było czynnością pozorną, mającą na celu uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby. Na tej podstawie organ rentowy uznał, że M. D. jako pracownik płatnika składek P. T. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 15 stycznia 2014 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o sus, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi pracownikami. Z kolei art. 13 pkt 1 ustawy o sus wskazuje, że pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Zgodnie z art. 2 kp, pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania bądź spółdzielczej umowy o pracę. Użyty w przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą więzi prawnej, która jest warunkiem koniecznym, a zarazem wystarczającym, dla przyznania danej osobie statusu pracownika. Tą więzią jest pozostawanie w stosunku pracy, o którym mowa w art. 22 kp, który stanowi, iż przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 i 11 ustawy o sus, każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Każda osoba, w stosunku, do której wygasł tytuł do ubezpieczeń społecznych, podlega wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń. Zgłoszenie wyrejestrowania płatnik składek jest zobowiązany złożyć w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu, z zastrzeżeniem ust. 12 i 14. Przepisy ust. 2, 3 i 9 stosuje się odpowiednio.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o sus, płatnik składek przekazuje do Zakładu imienne raporty miesięczne, po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w terminie ustalonym dla rozliczania składek.

Zgodnie z art. 83 § 1 kc, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Oświadczenie woli złożone jest dla pozorów wtedy, gdy z góry powziętym zamiarem stron jest brak wywołania skutków prawnych, przy jednoczesnej chęci wprowadzenia innych osób w błąd, co do rzekomego dokonania określonej czynności prawnej. Innymi słowy, strony udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej. Zwykła pozorność ma miejsce, gdy pod pozorowaną czynnością prawną nic się nie kryje. Najczęściej czynność taka ma na celu ukrycie innej rzeczywistej i zamierzonej czynności prawnej. Sąd Najwyższy zdefiniował pozorność, jako wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli a jej przejawem na zewnątrz (por. wyrok SN z dnia 23.06.1986 r., I CR 45/86 npbl.)

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego, zamiar obejścia prawa poprzez „fikcyjne” zawarcie umowy o pracę dotyczy jedynie zawarcia takiej umowy o pracę, która nie wiąże się ze świadczeniem pracy, a dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia następuje pod pozorem zatrudnienia oraz że stronom umowy o pracę, na podstawie, której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy – art. 58 § 1 kodeksu cywilnego w związku z art. 300 kodeksu pracy (por. wyrok SN z dnia 25.01.2005 r., II UK 141/04, OSNP 05.15.235).

Nie można natomiast przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczył pracę przyjmował (por. wyrok SN z dnia 14.02.2001 r., II UKN 258/00, OSNAP 02.21.527).

Przedmiotem sporu i postępowania sądowego było rozstrzygnięcie kwestii, czy umowa o pracę z dnia 15 stycznia 2014 r. stanowiła z mocy art. 58 § 1 kc w zw. z art. 300 kp nieważną czynność prawną, która nie mogła rodzić skutków w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Sąd nie podziela stanowiska pozwanego organu rentowego opartego na uznaniu, iż strony zawarły umowę o pracę dla pozorów lub w celu obejścia prawa, co stanowi o nieważności tej umowy w świetle art. 58 § 1 kc w zw. z art. 300 kp, a w konsekwencji o niepodleganiu od dnia 15 stycznia 2014 r. przez M. D. pracowniczym ubezpieczeniom społecznym.

Sąd ustalił, że M. D. rzeczywiście świadczyła pracę u P. T. na podstawie umowy o pracę z dnia 15 stycznia 2014 r. zawartej na czas nieokreślony. Dnia 15 stycznia 2014 r. odwołująca przystąpiła do realizacji obowiązków pracowniczych, wykonując osobiście pracę na stanowisku koordynatora serwisu. Odwołująca w ramach swoich obowiązków kontaktowała się m.in. z B. B. reprezentującym firmę (...). Pytała go o możliwość zastosowania w/w preparatów w szkole oraz o sposób jego stosowania. Ponadto kontaktowała się z R. M., przedstawicielem handlowym (...) w celu ustalenia wyceny oraz rabatów. Przyjeżdżała również do hurtowni (...), gdzie pobierała cenniki, katalogi oraz inne materiały potrzebne do ofert. Natomiast w związku z przekazaniem jej przez pracodawcę telefonu

służbowego, udzielała klientom informacji o kodach błędów, które pojawiły się na kotłach gazowych i podawała wskazówki w celu ich usunięcia. Niektóre z tych kodów wymagały interwencji płatnika składek, który otrzymywał od odwołującej kontakt do klienta, u którego pojawił się taki błąd. Odwołująca odbierała telefony w godzinach od 8 do 16. Czasami zdarzało się, że klienci dzwonili również po tym czasie. Kluczowymi klientami P. T. były wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe w G., w W., firma (...) spod W., szkoła ponadgimnazjalna w W.. W ramach swoich obowiązków odwołująca odbierała także faktury z hurtowni (...), (...) i Weba oraz gazowni. Ponadto swoje obowiązki odwołująca mogła wykonywać w domu. Natomiast według wiarygodnych zeznań P. T. zdecydował się on zatrudnienie pracownika, z uwagi na zmianę zakresu prowadzonej działalności. Chciał zrezygnować z usług klientów indywidualnych, wyłącznie na rzecz klientów biznesowych, tj. firm. O poszukiwaniu pracownika, P. T. powiedział także J. D., który polecił mu zatrudnienie odwołującej.

Rzeczywiste świadczenie przez odwołującą pracy zostało udowodnione wiarygodnymi zeznaniami odwołującej oraz świadków.

Podkreślenia wymaga to, że samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem (por. wyrok SN z dnia 09.08.2005 r., III UK 89/05, wyrok z dnia 06.02.2006 r., III UK 156/06).

Okoliczności, towarzyszące podjęciu zatrudnienia przez odwołującą, w szczególności fakt bycia w ciąży, nie powinny mieć decydującej doniosłości dla oceny ważności umowy o pracę z dnia 15 stycznia 2014 r. Umowa ta ma wszystkie niezbędne elementy konstytuujące stosunek pracy na mocy art. 22 § 1 kp, a strony umowę tę faktycznie realizowały. M. D. świadczyła pracę osobiście w sposób ciągły, zgodnie z poleceniem płatnika składek, co do czasu, miejsca i sposobu świadczenia pracy, a pracodawca pracę tę przyjmował i był obowiązany do zapłaty wynagrodzenia.

W prawie ubezpieczeń społecznych rozstrzygającą doniosłość ma to czy strony zawierające umowę o pracę miały zamiar wzajemnego zobowiązania się – przez pracownika do świadczenia pracy, a przez pracodawcę do dania mu pracy i wynagradzania za nią oraz fakt realizowania umowy. Wszystkie te elementy zostały przez Sąd Okręgowy zbadane, zamiar zobowiązania się stron, o jakim jest mowa istniał w chwili zawarcia umowy z dnia 15 stycznia 2014 r., a odwołująca pracę rzeczywiście wykonywała.

Fakt świadczenia przez odwołującą M. D. pracy i odbierania jej przez płatnika składek P. T. świadczy o spełnieniu warunku zatrudnienia pracowniczego, stanowiącego tytuł ubezpieczenia objęty art. 6 ust. 1 ustawy o sus w zw. z art. 2 kp.

Do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby zgłoszenie dotyczyło osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła, a więc nie wykonywała zatrudnienia lub wykonywała je na podstawie innej umowy niż umowa o pracę.

Umowie o pracę, nienaruszającej przepisu art. 22 kp, nie można stawiać zarzutu zawarcia w celu obejścia prawa, nawet wówczas, gdyby zawarcie jej dyktowane było wyłącznie chęcią uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Cel obejścia ustawy polega bowiem na takim ukształtowaniu treści umowy, które pozornie nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do realizowania celu przez nią zakazanego.

Sąd podziela poglądy wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 29 kwietnia 1999 r. (III AUa 49/1999), iż uznanie, że umowa o pracę zawarta z kobietą w ciąży jest pozorna, prowadziłoby do wprowadzenia w praktyce zakazu zawierania umów o pracę z ciężarnymi. Byłoby to więc sprzeczne z podstawową zasadą prawa pracy określoną w art. 113 kp, wprowadzającą zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji w stosunkach pracy; a także korespondujące z powyższym stanowisko Sądu Najwyższego, że samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem (por. wyrok SN z dnia 06.02.2006 r., III UK 156/2005, LEX nr 272549).

Istotna w tym przypadku okazała się także opinia biegłego ginekologa, który wskazał, iż nie było przeciwwskazań do wykonywania pracy zawodowej przez odwołującą będącą w ciąży, po przeszczepie wątroby. Biegły podkreślił, iż

ciąża w drugim trymestrze nie stanowi przeciwwskazania do wykonywania pracy zawodowej, a tym bardziej lekkiej pracy biurowej w miejscu zamieszkania, odbywania konsultacji telefonicznych, czy też podróżowania samochodem na krótkich i średniodługich dystansach. Powszechne dla ciąży powikłania w postaci plamień z dróg rodnych oraz cukrzycy ciężowej typu 1, nie stanowią przeciwwskazań dla podjęcia i wykonywania pracy zawodowej. Natomiast ciężkie nadciśnienie indukowane ciążą jest poważnym powikłaniem, którego nie da się przewidzieć na żadnym etapie ciąży.

Przy badaniu ważności umowy o pracę kluczowym jest stwierdzenie tego, iż strony umowy mają świadomość, że praca będzie lub nie będzie świadczona. Zgodnie z zapatrywaniem Sądu Najwyższego, umowę o pracę uważa się za zawartą dla pozorów (art. 83 § 1 kc), jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (por. wyrok SN z dnia 04.08.2005 r., II UK 321/2004, OSNP 06.11-12.190).

Mając to wszystko na względzie, Sąd na podstawie art. 477¹⁴§ 2 kpc i powołanych w uzasadnieniu przepisów prawa materialnego, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż odwołująca M. D. jako pracownik u płatnika składek P. T. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 15 stycznia 2014 r.

/-/ Maciej Nawrocki